

Brussel Stedenbouw en Erfgoed

Directie Cultureel Erfgoed

De Heer Thierry WAUTERS

Directeur

Kunstberg 10-13

B - 1000 BRUSSEL

Brussel, 24/10/2024

O/Ref. : BXL22965_732_PROT

Behr. : GM/ND

U/Ref. : 2043-0964

Corr DCE: N. Deswaef

NOVA : //

**BRUSSEL. Vlaamsesteenweg 106-108 en Léon Lepagestraat
(=instelling van de procedure met het oog op de bescherming - AG1;**

VWZ van het traditionele huis aan de Vlaamsesteenweg 99)

**BESCHERMING : einde van het onderzoek voorafgaand aan de
eventuele bescherming als monument van de gevels en het interieur
van het café *Au Laboureur***

Aanvraag van BSE – DCE van 04/10/2024

Advies van de KCML

Mijnheer de Directeur,

Overeenkomstig artikel 225 § 2 van het BWRO en in antwoord op uw brief van 04/10/2024, heeft de KCML tijdens haar zitting van 16/10/2024 een ongunstig advies uitgebracht over de bescherming van dit goed.

De aanvraag betreft de definitieve bescherming van het café *Au Laboureur*. Bij besluit van 14/03/2024 stelde de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de procedure in tot bescherming als monument van het café, meer bepaald van de gevels en de gelagzaal van de gelijkvloerse verdieping, evenals het meubilair dat er integrerend deel van uitmaakt, omwille van de historische, esthetische, sociale en volkskundige erfgoedwaarden van dit goed.

Het café *Au Laboureur* is een voorbeeld van een regionale brasserie, een caféconcept dat tijdens het interbellum opgang kende en kaderde binnen de opkomst van een regionalistische strekking binnen de interbellumarchitectuur waarbij de volkse cultuur het uitgangspunt vormde. De regionale brasserie speelde in op deze nostalgische tendens door in een kleine intieme ruimte een miniatuurversie van een grand café in te richten. De decoratie in marmer en stukwerk die het burgerlijke grand café zijn luxueuze uitstraling gaven, werd nagebootst in hout en imitatiebeschilderingen. Zo ook in *Au Laboureur* waar de lambrisering, de prominent aanwezige centrale toog, de pilasters en het binnenschrijnwerk één geheel vormen dat stilistisch verwijst naar het neoclassicisme.

Bijkomend zijn er in het interieur van het café ook nog kenmerkende objecten terug te vinden die deel uitmaakten van de volkse cafécultuur (spaarkas, geuzenstoppentrekker).

Het interieur van café *Au Laboureur* bleef goed bewaard; wel werd het houtwerk, dat tevoren lichter van kleur was, overschilderd in een donkerbruine kleur.

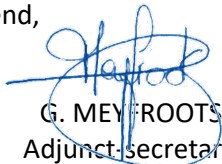
Tijdens het vooronderzoek hebben noch het college van Burgemeester en Schepenen, noch de eigenaars van het goed opmerkingen geformuleerd bij de bescherming.

De KCML brengt van haar kant een ongunstig advies uit over de vooropgestelde definitieve beschermingsmaatregel. Ze erkent dat het café een typische getuige vormt van een regionale brasserie en dat aan het goed dus een erfgoedwaarde toegeschreven kan worden. De KCML is echter van mening dat onvoldoende is aangetoond dat dit café een bijzonder merkwaardig voorbeeld is van dit type cafés in het Gewest. Bijlage I bij het besluit ter instelling van de procedure tot bescherming van 14/03/2014 vermeldt in dat kader voor de Vijfhoek alleen al een zestal andere dergelijke cafés. Om tot een onderbouwde selectie te kunnen komen van dit type volkse cafés en de meest representatieve en bijzonder merkwaardige voorbeelden te kunnen voordragen voor een vrijwaringsmaatregel lijkt een globalere benadering op schaal van het gewest aangewezen.

Tot slot vermeldt het voornoemde besluit de oorspronkelijke sfeer als een van de te behouden erfgoedkundige waarden van het café. De KCML stelt in dat verband de vraag of een bescherming als onroerend goed, zoals vandaag voorligt, een geschikte maatregel is om deze immateriële waarde te bestendigen.

Hoogachtend,

G. MEY-ROOTS
Adjunct-secretaris

S. VAN ACKER
Voorzitter

Kopie : ndeswaef@urban.brussels; hlelievre@urban.brussels ; lleirens@urban.brussels ; avis.advies@urban.brussels ; crms@urban.brussels ; protection@urban.brussels ; info.persoons@gov.brussels